

CODORNIU MOD RÅDET
DOMSTOLENS DOM
18. maj 1994 *

I sag C-309/89,

Codorniu SA, et selskab efter spansk ret, San Sadurní de Noya (Spanien), ved advokaterne Enric Picañol, Antonio Creus, Concepción Fernández og Mercedes Janssen, Barcelona, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Arendt og Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved juridisk konsulent Yves Cretien og Germán-Luis Ramos Ruano, Rådets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos chefen for Den Europæiske Investeringsbanks Direktorat for Juridiske Anliggender, Bruno Eynard, 100, boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

sagsøgt,

støttet af

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent José Luis

* Processprog: spansk.

Iglesias Buhigues, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

intervenient,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af artikel 1, nr. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 2045/89 af 19. juni 1989 om ændring af forordning (EØF) nr. 3309/85 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af mousserende vine og vine tilsat kulsyre (EFT L 202, s. 12) for så vidt som der herved er indsat et stykke 5a, litra b), i artikel 6 i Rådets nævnte forordning (EØF) nr. 3309/85 af 18. november 1985 (EFT L 320, s. 9),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida og M. Diez de Velasco samt dommerne C. N. Kakouris, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn og J. L. Murray (refererende dommer),

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 22. september 1992,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. oktober 1992,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning indgivet til Domstolens Justitskontor den 9. oktober 1989 har selskabet Codorniu SA (herefter benævnt »Codorniu«) i medfør af EØF-traktatens artikel 173, stk. 2, anlagt sag med påstand om annullation af artikel 1, nr. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 2045/89 af 19. juni 1989 om ændring af forordning (EØF) nr. 3309/85 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af mousserende vine og vine tilsat kulsyre (EFT L 202, s. 12), for så vidt som der herved er indsat et stykke 5a, litra b), i artikel 6 i Rådets nævnte forordning (EØF) nr. 3309/85 af 18. november 1985 (EFT L 320, s. 9).

- 2 Rådet vedtog forordning nr. 3309/85 med hjemmel i artikel 54, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1), hvorefter der skal fastsættes almindelige regler for betegnelser og præsentation af vinavlsprodukter.

- 3 I forordning nr. 3309/85 gennemføres der en sondring mellem de obligatoriske angivelser, der er nødvendige for at identificere mousserende vin, og de valgfrie angivelser, som har til formål at præcisere et produkts særlige kendetegn eller give det en tilstrækkelig specifik beskrivelse i forhold til de øvrige produkter inden for samme kategori, der konkurrerer med det på markedet. Selv om det i princippet blev overladt til de berørte parter selv at vælge, hvilke angivelser de ønskede at anvende, blev der for at skabe forudsætninger for fortsat loyal konkurrence på markedet for mousserende vine udstedt specielle regler for anvendelsen af visse særlige prestigegivende valgfrie angivelser, der kan tilføre et produkt en øget værdi.

- 4 Ifølge artikel 6, stk. 4, første afsnit, i forordning nr. 3309/85, som ændret ved artikel 1, nr. 2, litra d), i nævnte forordning nr. 2045/89, kan benævnelserne »gæring på flaske efter den traditionelle metode«, »traditionel metode«, »klassisk metode« eller »klassisk traditionel metode« samt oversatte benævnelser for disse udtryk kun anvendes som betegnelse for mousserende kvalitetsvine fra et bestemt dyrkningsområde (herefter benævnt »mkvbd«), der opfylder de i stk. 4, andet afsnit, opstillede betingelser. Efter dette andet afsnit kan en af de omhandlede benævnelser kun anvendes på en vin, såfremt denne er gjort mousserende ved en påfølgende gæring på flaske, i mindst ni måneder fra cuvéeens fremstilling uden afbrydelse er forblevet i kontakt med bærmen og har befundet sig i samme virksomheds anlæg og er skilt fra bærmen ved degorgering.
- 5 Forordning nr. 2045/89 indeholder bestemmelser til udfyldning af forordning nr. 3309/85, navnlig for så vidt angår de former for mkvbd, der er omhandlet i Rådets forordning (EØF) nr. 823/87 af 16. marts 1987 om kvalitetsvine fra bestemte dyrkningsområder (EFT L 84, s. 59).
- 6 I første betragtning til forordning nr. 2045/89 udtales det, at der for at lette salget af visse mousserende vine bør gives fabrikanten større valgmuligheder med hensyn til oplysninger på etiketten, hvorved det præciseres, at der er tale om mousserende kvalitetsvin, som er fremstillet ved gæring på flaske efter den traditionelle metode.
- 7 Ifølge tredje betragtning til forordning nr. 2045/89 skulle angivelsen »crémant« forbeholdes visse mkvbd, der fremstilles i Frankrig og i Luxembourg, for at beskytte denne traditionelle angivelse, der i disse to medlemsstater anvendes som betegnelse for produkttyper af ganske bestemt herkomst.

8 I overensstemmelse hermed er der ved artikel 1, nr. 2, litra c), i forordning nr. 2045/89 (herefter benævnt »den anfægtede bestemmelse«) i artikel 6 i forordning nr. 3309/85 blevet indsat et nyt stk. 5a, der har følgende ordlyd:

»Med hensyn til mkvbd, som opfylder de i stk. 4, andet afsnit, fastsatte betingelser, forbeholdes benævnelserne:

...

b) 'crémant' mkvbd, fremstillet i Frankrig eller i Luxembourg:

— som den medlemsstat, hvori fremstillingen har fundet sted, har tildelt denne benævnelse, idet benævnelsen er forbundet med navnet på det bestemte dyrkningsområde, og

— som er fremstillet under overholdelse af de særlige regler, der er fastsat af den pågældende medlemsstat vedrørende disse vines fremstilling.

Benævnelsen 'crémant' på fransk eller i oversættelse kan dog igennem fem produktionsår anvendes til betegnelse af en mousserende vin, der traditionelt betegnes således pr. 1. september 1989.«

9 Forordning nr. 2045/89 trådte i kraft den 1. september 1989, jf. forordningens artikel 2.

10 Codorniu er et spansk selskab, der producerer og forhandler mkvbd. Selskabet er indehaver af det spanske ordvaremærke »Gran Crémant de Codorniu«, som det har anvendt som betegnelse for en af dets mkvbd siden 1924. Codorníu er Fælles-

skabets største producent af mkvbd, som udtrykket »crémant« indgår i betegnelsen af. Andre producenter i Spanien anvender også benævnelsen »Gran Crémant« som betegnelse for deres mkvbd.

- 11 Codorníu er af den opfattelse, at den anfægtede bestemmelse er ulovlig og har derfor anlagt nærværende sag.
- 12 Rådet har påstået sagen afvist under henvisning til artikel 91, stk. 1, første afsnit, i Domstolens procesreglement. Domstolen har ved kendelse af 5. december 1990 i medfør af procesreglementets artikel 91, stk. 4, henskudt formalitetsspørgsmålet til afgørelse i forbindelse med sagens realitet.
- 13 Domstolen har ved kendelse af 31. januar 1990 givet Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber tilladelse til at intervenere i sagen til støtte for sagsøgtes påstande, jf. procesreglementets artikel 93, stk. 1 og 2.

Formaliteten

- 14 Rådet har til støtte for afvisningspåstanden gjort gældende, at det ikke vedtog den omtvistede bestemmelse på grundlag af forhold, der særligt vedrørte et bestemt antal producenter, men på grundlag af et politisk valg for vinmarkedet, der tog sigte på et bestemt produkt. I henhold til den omtvistede bestemmelse er anvendelsen af benævnelsen »crémant« forbeholdt mkvbd, der er produceret på særlig måde i visse medlemsstater. Der er derfor tale om en regel, der finder anvendelse på en objektivt bestemt situation og skaber retsvirkninger for en kreds af personer, som er bestemt på almen og abstrakt måde.

- 15 Rådet har gjort gældende, at Codorniu kun er berørt af den omtvistede bestemmelse som producent af mkvbd, der benytter benævnelsen »crémant«, ligesom enhver anden producent, der befinder sig i samme situation. Selv om det teoretisk kunne afgøres, hvor mange eller hvilke producenter af mousserende vine der benyttede benævnelsen »crémant« på tidspunktet for denne bestemmelses vedtagelse, har den akt, denne bestemmelse tilhører, forordningskarakter for så vidt som den finder anvendelse ud fra en i akten fastlagt objektiv retlig eller faktisk situation, der hænger sammen med dens formål.
- 16 Codorniu har derimod gjort gældende, at den omtvistede bestemmelse reelt er en beslutning, der er udstedt i form af en forordning. Bestemmelsen er ikke almengyldig, men gælder en ganske bestemt producentgruppe, der ikke kan ændres. Der er tale om de producenter, der pr. 1. september 1989 traditionelt benyttede benævnelsen »crémant« som betegnelse for deres mousserende vine. Den omtvistede bestemmelse er for denne gruppe overhovedet ikke en almengyldig bestemmelse. Desuden fører bestemmelsen direkte til, at Codorniu ikke kan anvende betegnelsen »Gran Crémant«, og dermed mister 38 % af sin omsætning. Ved dette tab individualiseres Codorniu i forhold til alle andre erhvervsdrivende, jf. traktatens artikel 173, stk. 2. Codorniu gør gældende, at Domstolen tidligere under lignende omstændigheder har anerkendt, at et annullationssøgsmål, der er anlagt af en fysisk eller juridisk person til anfægtelse af en forordning, skal admittes (jf. dom af 16.5.1991, sag C-358/89, Extramet Industrie SA mod Rådet, Sml. I, s. 2501).
- 17 Det bemærkes, at fysiske eller juridiske personer efter traktatens artikel 173, stk. 2, kan anlægge sag med påstand om annullation af en forordning, såfremt de af søgsmålet omhandlede forordningbestemmelser i realiteten udgør en beslutning, der berører sagsøgeren umiddelbart og individuelt.
- 18 Ifølge Domstolens praksis mister en retsakt ikke sin almengyldighed og dermed sin karakter af forordning, fordi det er muligt at fastlægge antallet eller endog identiteten af de retssubjekter, som den på et givet tidspunkt finder anvendelse på, når det er ubestridt, at den anvendes på grundlag af objektive faktiske og retlige omstændigheder, som er fastlagt i akten, og som er relevante i forhold til dens

formål (jf. som den sidste afgørelse herom dom af 29.6.1993, sag C-298/89, Gibraltar mod Rådet, Sml. I, s. 3607, præmis 17).

- 19 Selv om den omtvistede bestemmelse efter sin art og rækkevidde og ud fra de i traktatens artikel 173, stk. 2, opstillede kriterier har almen gyldig karakter, idet den finder anvendelse på de pågældende erhvervsdrivende i almindelighed, kan det dog ikke udelukkes, at visse erhvervsdrivende vil kunne være individuelt berørt af den.
- 20 Fysiske og juridiske personer vil kun kunne påstå, at de berøres individuelt, såfremt den omtvistede bestemmelse rammer dem på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre (jf. dom af 15.7.1963, sag 25/62, Plaumann mod Kommissionen, Sml. 1954-1964, s. 411).
- 21 Det må imidlertid fastslås, at Codorníu i 1924 i Spanien registrerede ordmærket »Gran Crémant de Codorniu«, som det traditionelt har benyttet både før og efter registreringen. Den omtvistede bestemmelse hindrer Codorníu i at udnytte sit ordmærke, idet benævnelsen »crémant« alene forbeholdes de franske og luxembourgske producenter.
- 22 Heraf følger, at Codorniu har godtgjort, at der foreligger en situation, der i forhold til den omtvistede bestemmelse adskiller dette selskab fra alle andre erhvervsdrivende.

- 23 Rådets afvisningspåstand kan derfor ikke tages til følge.

Realiteten

- 24 Codorniu har til støtte for annullationspåstanden fremført flere anbringender om tilsidesættelse af bestemmelser i traktaten, nemlig på den ene side af artikel 7, stk. 1, og artikel 40, stk. 3, andet afsnit, og på den anden side af artikel 3, litra f), og artikel 42, stk. 1, og har desuden gjort gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af proportionalitets- og lighedsprincippet samt magtfordrejning og væsentlige formelle mangler.
- 25 Codorniu har i forbindelse med det første anbringende gjort gældende, at enhver differentiering i behandlingen af samme vare skal grundes på objektive kriterier. Og mkvb, der opfylder kravene ifølge artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 3309/85, er i alle tilfælde samme vare. En eneret til at anvende benævnelserne »crémant«, der blot er en frivillig angivelse af den metode, der er benyttet for at fremstille en mkvbd, kan ikke forbeholdes Frankrig og Luxembourg på grundlag af objektive kriterier. Den omtvistede bestemmelse er derfor udtryk for en forskelsbehandling, der er i strid med traktatens artikel 7, stk. 1, og artikel 40, stk. 3, andet afsnit.
- 26 I den forbindelse bemærkes først, at det i traktatens artikel 40, stk. 3, andet afsnit, indeholdte principielle forbud mod forskelsbehandling af Fællesskabets producenter eller forbrugere, som også omfatter forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, jf. artikel 7, stk. 1, i traktaten, kræver, at ensartede situationer ikke behandles forskelligt, og at forskellige situationer ikke behandles ens, medmindre der foreligger en objektiv begrundelse herfor. Heraf følger, at betingelserne for produktion eller forbrug kun kan være forskellige, såfremt der foreligger objektive kriterier herfor, som sikrer en forholdsmæssig fordeling af fordele og ulemper mellem de berørte, uden at der sondres mellem medlemsstaternes territorier (jf. navnlig dom 13.12.1984, sag 106/83, Sermide, Sml. s. 4209, præmis 28).

- 27 Ifølge den omtvistede bestemmelse kan benævnelsen »crémant« i forbindelse med navnet på et bestemt dyrkningsområde kun anvendes om de mkvbd, der er fremstillet i Frankrig og Luxembourg, og som opfylder de i artikel 6, stk. 4, andet afsnit, i forordning nr. 3309/85 fastsatte betingelser og er fremstillet under overholdelsen af de særlige regler, der af disse to medlemsstater er fastsat vedrørende disse vines fremstilling.
- 28 Herefter må benævnelsen »crémant« antages ikke i første række at vedrøre mkvbd's oprindelse, men derimod vinens fremstillingsmetode og navnlig den i artikel 6, stk. 4, i forordning nr. 3309/85 omhandlede metode. De mkvbd, der sælges under det spanske ordmærke »Gran Crémant de Codorniu«, opfylder de i den omtvistede bestemmelse fastsatte betingelser, og denne bestemmelse behandler følgelig ens situationer forskelligt.
- 29 Det må derfor undersøges, om denne behandling er objektivt begrundet.
- 30 Herved bemærkes, at tildelingen af eneret på benævnelsen »crémant« er begrundet i ønsket om at beskytte en angivelse, der traditionelt anvendes i Frankrig og Luxembourg om produkter, der har en ganske bestemt oprindelse.
- 31 Det står fast, at de første nationale regler, hvorefter benævnelsen »crémant« kunne benyttes som »traditionel angivelse« i Frankrig og i Luxembourg, blev udstedt i 1975. Codorniu har imidlertid i al fald fra 1924 på traditionelt grundlag udnyttet sit ordmærke, der omfatter ordene »Gran Crémant« som betegnelse for en mkvbd.
- 32 På baggrund heraf kan det forhold, at benævnelsen »crémant« er forbeholdt mkvbd, der er fremstillet i Frankrig eller i Luxembourg, ikke gyldigt begrundes med, at der har været tale om en udnyttelse af benævnelsen på traditionelt grund-

lag, idet der herved lægges hindringer i vejen for Codorniu's udnyttelse af nævnte mærke, der også sker på traditionelt grundlag.

- 33 Kommissionen har imidlertid anført, at ordlyden af den omtvistede bestemmelse, hvorefter benævnelsen »crémant« skal efterfølges af en angivelse af navnet på det dyrkningsområde, mkvbd'en er fremstillet i, viser, at benævnelsen »crémant« ikke vedrører fremstillingsmetoden for en mkvbd, men derimod dens oprindelse.
- 34 I den forbindelse bemærkes, at benævnelsen »crémant« ifølge den omtvistede bestemmelse faktisk først og fremmest tildeles på grundlag af fremstillingsmetoden, idet angivelsen af dyrkningsområdet kun tjener til at angive mkvbd'ens oprindelse. De således benævnte vines oprindelse præciseres faktisk ved at blive forbundet med navnet på et bestemt dyrkningsområde i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats bestemmelse herom.
- 35 Der er altså ikke blevet givet nogen objektiv begrundelse for en forskelsbehandling. Den omtvistede bestemmelse skal derfor annulleres.
- 36 Det findes på baggrund af det ovenfor anførte ufornuddent at tage stilling til Codorniu's øvrige anbringender.

Sagens omkostninger

- 37 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at erstatte sagens omkostninger. Da Rådet for Den Europæiske Union har tabt sagen, bør det tilpligtes at erstatte sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets

artikel 69, stk. 4, første afsnit, betaler intervenienten, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

- 1) Artikel 1, nr. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 2045/89 af 19. juni 1989 om ændring af forordning (EØF) nr. 3309/85 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelser og præsentation af mousserende vine og vine tilsat kulsyre annulleres, for så vidt som der derved indsættes et stk. 5a, litra b), i artikel 6 i Rådets forordning (EØF) nr. 3309/85 af 18. november 1985.
- 2) Rådet for Den Europæiske Union betaler sagens omkostninger.
- 3) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sine egne omkostninger.

Due

Mancini

Moitinho de Almeida

Díez de Velasco

Kakouris

Grévisse

Zuleeg

Kapteyn

Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. maj 1994.

R. Grass

O. Due

Justitssekretær

Præsident